

Večernik

Leto III. (X.), štev. 211

Maribor, torek 17. septembra 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440

Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Vprašanje umobolnice

za mariborsko oblast je akutno že leta sem. Ne šele od dneva, ko se je izvršila razdelitev Slovenije na podlagi Vidovdanske ustave v mariborsko in ljubljansko oblast, ampak že od prevrata naprej, ko je za mariborsko pokrajino prenehala možnost, da bi pošiljala svoje umobolne reveže v umobolnico v Feldhofu pri Gradcu. Umobolnica v Studencu pri Ljubljani se je že v prvih mesecih izkazala kot premajhna in nezadostna. Vojna je tudi v pogledu umskih bolnikov zapustila težke posledice in je silno pomnožila armado onih nesrečnikov, ki jih ni bilo mogoče obdržati v domači oskrbi, ampak jih je bilo treba oddati v oskrbo zavodov. Naše bolnice, ki niso imele v to svrhu skoro nobenih naprav, so morale stalno imeti tudi veliko število ljudi, ki spadajo v umobolnico, in so bile tako obremenjene dvojno: primanjkovalo jim je na eni strani prostora za druge težke bolnike, morale pa so si tudi nabavljati razne specialne potrebščine za umobolne, ki so bili v njih na »opazovanju«.

Ko so se 1. 1927 sestale novo izvoljene oblastne skupščine, je naša bivša mariborska oblastna skupščina že takoj pri prvem proračunu ventilirala tudi vprašanje umobolnice za mariborsko oblast. Vsa statistična poročila, ki so bila tozadevno podana, so kazala nujno potrebo, da se storijo koraki v tej smeri. Vršila so se tudi že takrat pogajanja med zastopniki obeh oblasti radi zgradbe nove skupne umobolnice. Vendar stvar ni prišla v ne umobolnice. Če se ne motim — že 1. 1928 mariborska oblastna skupščina sklenila, da misli na ustanovitev svoje lastne umobolnice. Bil je določen v proračunu v ta namen že tudi poseben — zdi se mi — 10-milijonski kredit. Oblastni odbor je bil pooblaščen, da zbira razne predloge in projekte, jih preštudira in da preiskata po strokovnjakih ter da se odloči za kraj, kjer bi se naj umobolnica zgradila. Ventilirali so se razni projekti: Slivnica pri Mariboru, Blagovna pri Sv. Jurju ob i. ž., Sv. Pavel pri Preboldu itd. Zdi se pa, da nobeden teh načrtov ni prišel resno v poštev. Zakaj vprašanje je običajno na mrtvi točki. Pritožbe glede nezadostnosti umobolnice na Studencu da so se množile.

Sedaj pa prihaja iz Ljubljane vest, ki kaže, da se vprašanje umobolnice za Slovenijo vendarle bliža zadovoljivi rešitvi. V soboto je bil v Ljubljani načelnik ministrstva narodnega zdravja dr. Štampar. Prisostvoval je skupni seji zastopnikov ljubljanske in mariborske oblastne skupštin. Na tej seji je bil dosežen sporazum, da se ustanovi za obe slovenski oblasti skupna umobolnica v Radečah. Zeteti je samo, da bi od sklepa do realizacije ne potekala zopet cela večnost, kakor se to mnogokrat zgodi, ampak da bi se odgovorni činitelji resno poprijeli dela, da se sklenjeni načrt čimprej realizira v interesu naroda v obeh slovenskih oblastih.

Konference dr. Marinkovič — Burov

VPRAŠANJA OBMEJNIH INCIDENTOV IN BOLGARSKIH REPARACIJ.

ŽENEVA, 17. sept. Jugoslovski minister za zunanje zadeve dr. Marinkovič je imel v zadnjih dneh ponovni sestanek s svojim bolgarskim tovarišem Burovom, da rešita nekaj spornih obmejnih vprašanj. Pogajanja še niso zaključena. V poučenih krogih se čuje, da je namen teh razgovorov, dobiti od Bolgarije zanesljive garancije, da se v bodoče ne bodo več ponavljali obmejni incidenti in da bi prenehali vpadi bolgarskih komitov na naše ozemlje.

Z druge strani se čuje, da sta oba državnik pri dozdajnih sestankih načela vprašanje bolgarskih reparacij. Burov skuša pregovoriti dr. Marinkoviča, da bi Jugoslavija pri bližnji konferenci za ureditev vzhodnih reparacij (t. j. dajatev Bolgarije, Madžarske in Avstrije) ne stavila na Sofijo novih zahtev. Dr. Marinkovič je baje zagotovil, da Beograd v tem pogledu ne bo delal nobenih novih težkoč.

Angleško - ameriški pomorski sporazum izgotovljen

LONDON, 17. sept. Dopisnik »Timesa« javlja iz Washingtona podrobnosti o načrtu pomorskega sporazuma med Anglijo in Ameriko. Sporazum se tiče vojnih ladij vseh kategorij. Od 15 križark, kojih gradnja so imele predvideno Zedinjene države, se jih bo zgradilo 12. Mornarici obeh držav črtata po 200.000 ton rušilcev. Za podmornice je določeno, da se stare črtajo iz popisa, nove se ne grade. Tonaža vojnih ladij je za Anglijo določena na 340.000, za Ameriko na 285.000 do 292.000 ton. Točno število ladij se bo odredilo na konferenci petih velesil v decembru ter ne bota o tem razpravljala na svojem sestanku niti Hoover in Macdonald.

WASHINGTON, 17. septembra. Državni tajnik za zunanje zadeve Stimpson je izjavil, da se bo mednarodna razorožitvena konferenca vršila še le januarja 1930, ker bi med božičnimi prazniki bila s konferenco težava. Z druge strani se celo poroča, da bi bila konferenca še kasneje in sicer šele na spomlad. Vzroke za to odlaganje konference je iskati v okolnosti, da je treba pred konferenco glede pomorske razorožitve še mnogo vprašanj razčistiti s Francijo.

Macdonaldova pot v Ameriko

LONDON, 17. sept. Po dozdajnih dispozicijah bo min. predsednik Macdonald ostal v Washingtonu 6 dni. Po končanih razgovorih s Hooverjem bo šel za nekaj dni v Filadelfijo, kjer želi radi svoje stare bolezni konzultirati specialiste. Od tam pojde k slapom Niagare in v Toronto. Ni izključeno, da se bo za časa svojega bivanja v Kanadi sestel tudi s kanadskim min. pred. Mackenzijem. Po obisku Montreala se bo Macdonald 25. okt. vrkal za povratek v Anglijo.

Skoro palmilijonska poneverba v rudniku Rtanj

BROD NA SAVI, 17. sept. Tu so aretirali rudniškega blagajnika Velimira Antonijevića iz rudnika Rtanj v Srbiji, kjer se je v soboto pripetila strašna katastrofa, koje žrtev je postalo tudi več slovenskih rudarjev. Antonijević je dobil od ravnateljstva 5 čekov, 4 po 100.000 Din in 1 za 70.000 Din, da dvigne denar pri Poštni hranilnici in ga izroči Jugoslov. kred. zavodu v Beogradu. Denar je pač dvignil, a je z njim pobegnil z avtom v Vrnjačko banjo, odtam v Mladenovac, nato v Gde-

ko in Pančevo. Od tu se je z nekim Stevanom Ubavčičem odpeljal v Novi Sad, kjer sta v javni hiši odkupila dve dekleti za 7000 Din, za pijančevanje pa potrošila 30.000 Din. Od tam sta šla z družbo v Erdenik v Sremu in po neprestanem pijančevanju končno prispela v Brod. Radi razsipavanja denarja je postala policija nanju pozorna, in ker je med tem že tudi podjetje ovadilo tatvino in je bila izdana tiralica je bila izvršena preiskava. Našli so pri Antonijeviću napačne dokumente, ki mu jih je preskrbel Ubavčič, in še 272.000 Din denarja, blaga pa za 8540 Din. 100.000 Din je poslal Antonijević neki gospe Ljubici Mihajlovič v Beogradu, ostalo je pa že v veseli družbi obeh »odkupljenih« deklet in pa prijateljev zapravil. Cela družba je bila pod močno eskorto poslana v Beograd v nadaljno postopanje.

Rumunska nota Sofiji

BUKAREŠTA, 17. sept. Radi ponovnih vpadov bolgarskih komitov na rumunsko ozemlje v Dobrudži, je zavladovala v rumunski javnosti veliko razburjenje in je rumunsko zunanje ministrstvo poslalo bolgarski vladi preko svojega poslanika v Sofiji zelo ostro noto. V noti zahteva, da napravi bolgarska vlada na meji red in prepreči vznemirjanje rumunskih vasi s strani svojih državljanov.

Čičerin odstopi?

PRAGA, 17. sept. Iz političnih krogov v Berlinu se izve, da bo za Lunarskim moral iti tudi komisar za zunanje zadeve Čičerin, češ da se njegovo zdravje ni tako izboljšalo, da bi mogel vršiti svojo službo. Kot njegov naslednik se imenuje dozdajni sovjetski poslanik v Berlinu Krestinski.

Rekordni obisk Zagreškega zbora

ZAGREB, 17. sept. Sinoči je bil zaključen jubilejni zagreški velesejem, ki zaznamuje rekordni obisk 200.000 obiskovalcev. Novost je bila razstava živine. Zanimiva je bila tudi higijenska razstava.

NOVA RUSKO-ANGLEŠKA POGAJANJA.

MOSKVA, 17. sept. Vlada je obveščena, da prično 24. t. m. nova pogajanja med predstavnik Anglije in sovjetske Rusije za vpostavitve diplomatskih odnošajev.

ZOPET NOVE STRAŠNE EKSPLOZIJ V RUDNIKU.

SAARBRÜCKEN, 17. septembra. Včeraj zjutraj se je zgodila v rudniku Werndt v rovu Klein-Rosen težka eksplozija, kateri je kmalu sledila še druga. Strojne naprave so deloma uničene, deloma težko poškodovane, tudi rovski ventilatorji so postali nerabni, vsled česar je sledila še druga eksplozija. Prva eksplozija je zahtevala 23 smrtnih, druga 13 novih smrtnih žrtev. Težko ranjenih je zavsem 95. Ves rov je v plamenih, ki se ne dajo udušiti. Ako se razširi na premogovne plasti v rudniku, bo to nepregledna katastrofa.

ŽELEZNIŠKA NESREČA V ITALIJI.

RIM, 17. septembra. V bližini postaje Cartagna je brzi vlak Rim-Florenca trčil s tovornim vlakom. Obe lokomotive in 10 vozov je iztirilo. Štirje vozovi so popolnoma zdrobljeni. Deset potnikov je težko poškodovanih. Tudi materialna škoda je zelo velika. Vzroka še niso ugotovili.

Razne nezgode pri delu in na cesti.

Z žago za rezanje kovine se je vrezal v levo roko 21-letni zlatarski pomočnik Josip Pretnar. Pri delu se mu je ista zlomila in se je del žage zaril v roko. — Mizarski mojster Marijo Kompara pa si je z železnim trikotom občutno ranil desno dlan. — Na Aleksandrovi cesti pred mariborsko mlekarno se je zgrudil neki neznanec srednjih let. Ker niso mogli ugotoviti njegove identitete in ker se je zdel policiji sumljiv, so ga z rešilnim vozom prepeljali k »Grafu«. — Na Kralja Petra trgu pa je neki voznik prevrnil 52 letnega Mihaela Sturma. Pri padcu ga je udaril konj s tako silo po glavi, da je moral poklicani rešilni auto odprediti nezvestnega ponesrečenca v bolnico. — V svojem vinogradu v Počehovi je padla 45-letna Marija Holcerjeva. Pri padcu si je zvilavo nogo. Z rešilnim avtom so jo odpeljali na njeno stanovanje. — Navdušen delavski kolesar, 19-letni Andrej Neureiter iz Studencev jo je skupil pri treningu. Padel je namreč s kolesa ter se prav občutno poškodoval na levem laktu, levi roki in levem kolenu. —

Naša stolna ura.

katero je baje popravil neki Švicar tako, da so upali izdati celo samozavestni fermman, da se naj po njej ravna vse ure v mestu, je včeraj zopet odpovedala pokorščino. Kdo bo pač sedaj merodajen za srednjeevropski čas?

Strašna oskrumba.

Včeraj je mariborska policija aretirala invalida Antona M., ki je hotel v hlevu neke gostilne v Lajterspergu zlorabiti svojega desetletnega sina. Oskrumba pa so pohotnežu preprečili gosti, ki so prihili v hlev na otrokov krik.

Dravska brv zopet v popravilu

Na celo vrsto časopisnih opozoril so nedavno začeli popravljati dravsko brv. Ker je zmanjkalo impregniranih hrastovih hlodov, so delo prekinili za dva tedna, davi pa so zopet začeli z deli. Stari hlodi, katere z lahkoto trgajo, spričujejo, kako upravičena je bila svojedobna kritika defektnosti tega važnega komunikacijskega sredstva. In prav je, da je prišlo do radikalnega popravila dravske brvi, katero rabi dnevno nekaj tisoč ljudi! —

Usoden pik žuželke.

Strupena žuželka je pčila v levo stran vratu 24 letnega Pavla Petelinčeka iz Bistrice pri Limbušu. Pik je povzročil močno oteklino vratu, radi česar so Petelinčeka prepeljali v mariborsko bolnico.

Deložacije brez konca in kraja

STANOVANJSKI PROBLEM VEDNO AKUTNEJŠI. — MARIBOR IN DELOŽIRANCI IZ OKOLIŠKIH OBČIN. — NALOGE DRŽAVE V REŠEVANJU ŠE VEDNO AKUTNE KRIZE.

Maribor, 16. septembra.

Ko sta se nedavno naselila pod tukajšnjim državnim mostom dva deložiranca in je eden izmed njiju, ki ima večjo družino z malimi otroki, bil primoran, da »stanuje« tamkaj dalje časa, so se časopisi zgražali nad socialnim skrbstvom mariborske mestne občine. Popolnoma pa se je prezrlo, da je šlo takrat za deložiranca iz okoliških občin, katere nimajo za take slučaje ničesar predvidenega in je za nje enostavnejše, da pošiljajo v takih slučajih, ki niso prav nič prijetni, deložirance v mesto, četudi se na drugi strani z vsemi sredstvi upirajo priključitvi k mestu, kar bi bilo pač edino pravilno in pametno, ker bi bila velika mestna občina kot finančno lažja v stanju priti v okoliščini raznim perečim socialnim in tudi drugim vprašanjem. V sedanjih razmerah pa je povsem razumljivo, da se mariborska mestna občina pri izvajanju svojega socialnega programa ne more ozirati na sicer pomilovanja vredne brezstanovanjce iz okolice, ki hočejo priti do stanovanja v mestu na ta način, da se v sili kratkoma zatečejo pod državni most, kar se je že čestokrat zgodilo, v upanju, da jih bo mestna občina prej ali slej le spravila pod streho — že z ozirom na pritisk javnega mnenja. — Princip, da deložirancem iz okolice mestna občina ne nudi strehe, je edino pravilen, ker je njena dolžnost, da pomaga v prvi vrsti onim osebam, ki so bile deložirane na mestnem teritoriju, katerih ni malo in glede katerih bi prišla, kakor kaže naslednji slučaj, mestna občina v še večjo zadrego, ako bi sprejemala v svojo zasilna stanovanja tudi deložirance iz drugih občin, kar je menda jasno kakor beli dan.

Te dni se je zopet naselil pod državnim mostom nov deložiranec, ki pa to pot slučajno ni iz okolice, marveč iz mesta. Je to delavec Miha Januš z ženo in dvema otrokoma, katerega je — kakor smo že včeraj kratko poročali — dal deložirati iz stanovanja v Vetrinjski ulici št. 8 hišni lastnik g. Karol Scherbaum. Sprva je prišel s svojimi mobilijami pred mestni socialno-politični urad na Rotovškem trgu, kjer mu je dež zmočil hišno opravo, od tam pa pod dravski most. Temu deložirancu trenutno tudi mestna občina ne more pomagati, ker v mestnih stanovanjskih hišah tačas ni na razpolago niti enega prostora in ker so deložiranci že zasedli vseh 59 zasilnih stanovanj, ki jih je mestna občina adaptirala v bivši dragonski vojašnici v Jezdarski ulici, pač pa se ga bo moglo upoštevati šele s 1. oktobrom, ko bodo gotove nove stanovanjske hiše v Jadranski in Delavski ulici. Takih stanovanj s sobo in kuhinjo bo skupno 64, proslincev pa je 300. Iz vloženih prošenj je razvidno strastno trpljenje neštehtih družin, ki se že leta potikajo po raznih nehigijenskih stanovanjih oziroma morajo živeti ločeno, največ pa je takih, ki so jim bila stanovanja odpovedana ali pa jim je bila najemnina horendno zvišana. Vsi zatrjujejo, da kljub neumornemu iskanju po vsem mestu ne morejo najti primernega kotička. Da izmed 300 proslincev mestnemu magistratu ne bo lahko izbrati 64 najpotrebnejših, ne da bi se ostali čutili prikrajšane, ker so več ali manj vsi v enakem položaju, se razume samo po sebi. Teh 300 obupnih prošenj pa je obenem najzgovornejši dokaz za trditev, da se nahajamo v Mariboru kljub znatni gradbeni podjetnosti zlasti od strani mestne občine še vedno v težki stanovanjski krizi. Tak je položaj danes, se bo pa še poslabšal, če se s 1. novembrom ukine stanovanjska zaščita, kajti dandanes je v Mariboru kljub omejitvi stanovanjske zaščite zaščitenih še vedno 4.200 stanovanj in sicer 2.200 enosobnih, 1.400 dvosobnih in 500 trosobnih stanovanj. Pričakovati je, da bo vlada, ki si je stavila za cilj tudi zaščito revnega prebivalstva, poskrbela, da se stanovanjska zaščita podaljša vsaj do spomladi, ker si ni mogoče misliti, da bi dovolila, da se ljudje sredi najhujše zime mečejo z mobilijami in otroki vred na ledeno cesto.

Razmere so težke radi neprestanega dotoka prebivalstva iz dežele v mesto, ki šteje danes brez vojaštva že 35.669 prebivalcev, dočim se s strani privatnikov do zadnjega časa skoro ni nič zidalo. Tem razmeram se seveda ne dá drugače od pomoči kakor z zidanjem stanovanjskih hiš, ki se bo pospeševalo po ukinitvi stanovanjske zaščite gotovo tudi od strani privatnikov. Zadostno število stanovanj pa bo tudi najboljši regulator najemnin, ki so dandanes mestoma zelo pretirane tako, da jih delavci, privatni in javni nameščenci nikakor ne zmorejo. V tem oziru je poučno, da je celo Mussolini izjavil v svojem zadnjem ekspezuju, »da se ukrepi v korist stanovanjskih najemnikov v Italiji postopoma likvidirajo, ako pa bi se pokazalo, da hišni lastniki zlorablajo svoje pravice, potem bo država znala nastopiti proti njim z novimi energičnimi ukrepi«, kar bi nedvomno tudi pri nas ne škodovalo.

Kar se tiče gradnje hiš v našem mestu, je treba brez ovinkov priznati, da je naša mestna občina v tem oziru mnogo storila in da so oči vseh, ki stojijo pred deložacijo, uprte edino v mestno občino. Od leta 1925, ko se je zgradila prva hiša v Frančiškanski ulici, v kateri so deloma tudi uradni prostori, je mariborska mestna občina zgradila skupno 453 stanovanj (210 enosobnih, 205 dvosobnih, 5 trosobnih in 33 štirisobnih) za Din 27.798.000, h kateri svoti je država prispevala samo Din 2.000.000 brezobrestnega posojila in to za delavsko kolonijo, ki stane Din 10.300.000. Tudi najemnine so v mestnih hišah razmeroma zmerne, tako da se po vsej pravici lahko reče, da mestna občina pri gradnji stanovanjskih hiš ni zasledovala kapitalističnih interesov, kar je edino pravilno, marveč socialne, smatrajoč stanovanjsko akcijo za svojo trenutno najvažnejše socialno delo, poleg ostalih panog mestnega socialnega skrbstva, katerega redne potrebščine znašajo letno nad 2.000.000 Din.

Bilo bi želeli, da bi mestna občina mariborska z započeto stanovanjsko akcijo nadaljevala in da bi se ji pridružila poleg privatne inicijative zlasti država, katere naj bi v izdatnejši meri podpirala stanovanjsko akcijo občin ozir. samoupravnih oblasti in zadrug in katera naj bi vsaj za svoje urade, ako že ne za svoje uradnike, gradila prostore, da bi se mogle že vendar enkrat izprazniti od nje okupirane privatne in samoupravne stanovanjske hiše. Na ta način bi se odprlo moglo največjemu socialnemu zlu današnjega časa: stanovanjski bedi, ki kakor kuga razjeda narodni organizem in li mu baš radi tega posvečajo vsi narodi največjo pozornost.

Mariborski gledališki abonenti

se pridno priglašajo, ker si obetajo — po ansamblu in repertoarju sodeč — zelo lepo sezono. Tudi so cene abonmanu tako nizke, da si ga lahko privoščijo pač vsakdo. Abonma se plačuje v osmih mesečnih obrokih. Cene uradnim obromkom so od 10 do 63 Din. mesečno (po prostoru), neuradnim od 14 do 75 Din. Vpisi za abonma se sprejemajo pri dnevnih gledaliških blagajni do sobote, 21. septembra.

Revije in tedniki v Ljudski knjižnici.

Ljudska knjižnica v Narodnem domu dobiva razven važnejših jugoslovenskih in nemških novosti na književnem trgu redoma tudi sledeče revije in tednike, ki jih lahko čitatelji med uradnimi urami vpogledajo: Ljubljanski zvon, Dom in Svet, Življenje in Svet, Koprive, Časopis za zgodovino in narodopisje, Sokolič, Jadranska straža, Planinski vestnik, zagrebška »Nova Evropa«, Literarische Welt, Kosmos, Die Weltstimmen. Uradne ure Ljudske knjižnice so sedaj v torek, četrtek in soboto zvečer ter v nedeljo dopoldne in se vsakokrat sprejemajo tudi novi člani. Vsakdo pa se mora primerno legitimirati. V predstobi so izvešene ilustrirane platnice najnovejših romanov.

Mariborski in dnevi drobiž

Novi odvetniki in kazenski zagovorniki.

V imenik odvetnikov je vpisan kot odvetnik s sedežem v Ljutomeru g. Josip Zmavc, v seznam kazenskih zagovornikov pa notarski namestnik g. Makso Menhart v Gornji Radgoni.

Zavodska lekarna v mariborski javni bolnici.

Javna splošna bolnica v Mariboru je zaprosila pri oblasti za dovoljenje, da si ustanovi svojo lastno lekarno za kritje svojih lekarniških potreb.

Smrtna žrtev avtomobilske nesreče.

Že včeraj smo poročali o težki avtomobilski nesreči pri Brestrnici, katere žrtev je postal trgovec Ludovik Pauser iz Novega Mesta. Težko ranjenega so prepeljali z rešilnim avtom v mariborsko bolnico, kjer je bil zaman ves trud, da bi se ga ohranilo pri življenju. Včeraj popoldne je podlegel poškodb. O šoferju, ki je kljub ranam po nesreči izginil, doslej še ni sledu in se domneva, da si je po kritičnem dogodku, ko je uvidel nesrečo svojega gospodarja, končal življenje v valovih Drave. Razbito vozilo so včeraj prepeljali v Maribor.

Pogrebni zavod bo prepeljal trup'o g. Pauserja v četrtek 19. tm. v njegovo domovino, v Ribnico na Dolenjskem.

Kaj je z Bogdanom Deklevo?

Že pred desetimi dnevi smo poročali, da je v Julijskih Alpah izginil uslužbenec Mestnega električnega podjetja Bogdan Dekleva, o katerem do danes še ni nobenega sledu. Vse delo in vsi napori reševalnih ekspedicij, ki so že trikrat pretaknile vse poti, katere je pač mogel pogrešani turist voliti pri povratku s Špika, so ostali brezuspešni. Tudi tretja ekspedicija se je vrnila brez rezultata, tako da obstoja edina možnost, da je prekorajčil mejo in so ga italijanski obmejni organi aretirali. Vendar o pogrešanju ni ničesar znanega niti našemu konzulatu v Trstu, niti italijanskemu v Ljubljani, ki sta bila naprošena, da sodelujeta pri poizvedovanju. Nesrečni primer je pač tako zagoneten, da ga nihče ne ume vsaj deloma verjetno tolmačiti. Pripomniti je še, da je Bogdan Dekleva stal tik pred napredovanjem v svoji službi.

»Bell stadion«

je najimpozantnejši sportni film, kar jih je doslej zmogla sodobna filmska tehnika. V mogočnem ritmu se odigravajo na platnu najzanimivejši dogodki največje sportne prireditve — zimsko sportne olimpijade v St. Moritzu v Švici, ki se je vršila leta 1928. Film nas seznaja s smučarji svetovnega slovesa, s svetovnimi prvaki v smučskih skokih, s sankarji svetovnih kvalitet, internacionalnimi drsalci, igralci hokeja itd. Najveličastnejši pa so prirodni posnetki pravilnih predelov svetovnoznanega Engadina. Sploh je »Beli stadion« delo popolnosti, ki zapušča na gledalca najmočnejši dojem. Prizori se vrste drug za drugim tako živahno in tako resnično, da gledalec ponovno doživlja olimpijske igre s popolnim občutkom doživljanja stvarnosti. — Film predvaja ZKD v Grajskem kinu še danes in jutri.

Izboljšanje razmer na pošti v Studencih.

Iz Studencev nam poročajo, da so se izza zadnjih dopisov v našem listu, ki so bili kritika tamošnjih poštinih razmer, iste bistveno na boljše spremenile. Bil je tam tudi odposlanec poštne direkcije, ki se je sam prepričal o nevzdržnosti razmer. Pod novo upravo gre stvar v redu in kakor čujemo, ni več pritožb. Vseeno pa obstoja še naprej nujna potreba, da se pošta v Studencih podhravi.

Ivan Repatec obsojen v smrt na vešalih.

Porotna razprava proti Ivanu Repatcu, ki je bil obtožen umora Ivana Veronika, je končala danes malo pred 12. uro. Porotniki so njegovo krivdo potrdili in ga je sodni dvor obsodil v smrt na vešalih.

Smrtna neizgoda voznika.

Včeraj popoldne je peljal voznik veletrgovca Kovačiča iz Jezdarske ulice težko natovljen voz po kamniškem klanju. Ko pa je hotel voz zavreti, je zdrsnil z voza in padel pod kolesa, ki so nesrečnega tako močno poškodovala, da je med prevozom v bolnico podlegel.

Ob zaključku državnih strelskih tekem

je treba ugotoviti nekaj konkretnih točk: Ako so se v krogih tekmovalcev pojavile kake pritožbe, so bile to le medsebojne trzavice, dočim treba poudariti, da je vodstvo postopalo strogo korektno in objektivno, tudi glede vseh predloženih mu pritožb. Če se je Savez streljaških družin odločil, da priredi letošnjo vsedržavno strelsko tekmo baš v Mariboru, kjer je streljaška družina razmeroma še zelo mlada, je to le v čast Mariboru in tukajšnji streljaški družini, zlasti še ker vemo, da so se potegovali za to mnogi drugi kraji Jugoslavije, zlasti takšni, ki med seboj ostro tekmujejo za prvenstvo. Vodstvu Saveza, zlasti njegovemu podpredsedniku g. Miličeviću in generalnemu tajniku g. Srečkoviču bodi imenoma naše javnosti izrečeno priznanje in želja, da izkustva, ki sta si jih glede naših razmer mogla pridobiti v dnevih tekme, uporabita v to, da na merodajnih mestih po svoji najboljši moči ščitita interese Maribora in naše severne meje!

Posojilo na 6 mesecev

v blagu angleškega in francoskega izvora, brez vsakih formalnosti, nudi vsakemu interesentu

Redmond

Posetite osebno našega zastopnika v hotelu »Mariborski dvor« ali mu pa sporočite svoj naslov.

»KARO« najboljši čevlji.

Zastupila se je.

Včeraj popoldne so iz Studencev prepeljali v mariborsko bolnico 19-letno Marijo Dajčman, ki je v želji, da bi čim prej ozdravela, zavžila preveliko dozo zdravil. Nastopile so komplikacije radi zastrupljenja, vendar ne obstoja nikaka nevarnost za njeno življenje.

Podganja nadloga v Mariboru.

Zadnji čas se je pojavilo v našem mestu toliko podgan, da so postale prava šiba božja. Te ostudnoredne živali pa se očitno zavedajo svoje številčne moči; kajti dogajajo se slučajni napadov na otroke in odrasle, a ker so izredno velike, se jih celo mačke bojijo. Tako postaja Maribor tudi v pogledu podgan — vele-mesto... Treba bo misliti na energično odpravo proti opasni nadlogi.

Cercle français.

Francoski krožek v Mariboru otvoril 1. oktobrom zopet vse svoje francoske kurze in sicer: 1. Otroški vrtec v dveh oddelkih za otroke od 5. do 10. leta, pod vodstvom gospe prof. G. Lavergne. 2. Tri kurze za odrasle, v katerih se predela učna snov nižjih razredov realke (realne gimnazije); pouk bo ob torkih in petkih od 18. do 19. ure na državni realki, pritičje na levo. 3. Literarni kurz gospe prof. G. Lavergne vsak četrtek od 18. do 19. v društveni čitalnici in 4. Konverzacijske sestance pod vodstvom g. in ge. Furrer in g. in ge. Lavergne, vsak ponedeljek od 18. do 19.30 v društveni čitalnici. Prijave za vse te kurze se sprejemajo in dajejo se vsa tozadevna pojasnila ob sredah od 17. do 19. ure v društveni čitalnici na moškem učiteljsku, vhod iz Trubarjeve ulice čez dvorišče, po prvem oktobru pa tudi v posameznih kurzihih samih. Prvi, sestanek, starišev, ki želijo poslati svoje otroke v otroški vrtec, bo v torek 1. oktobra ob 14. uri, v društveni čitalnici, prvi pouk v kurzihih za odrasle pa isti dan ob 18. uri na realki. Vsi udeleženci kurzov oziroma njihovi stariši, morajo vstopiti kot člani v francoski krožek. Šolnina za kurze je tako nizka, da jo lahko zmore vsakdo, ki se želi naučiti francoskega jezika. Ker bosta poučevala v posameznih kurzihih gospod in gospa profesor Lavergne, rojena Francoza, se odbor nadeja, da bo zanimanje za učenje francoščine znatno naraslo.

PRI ŽREBANJU III. KOLA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

sta zadeli v upravi »Jutra« in »Večernik« kupljeni srečki št. 123.822 in št. 40.581.

Ogenj in njegov pomen v razvoju človeške kulture

KO ČLOVEK ŠE NI POZNAL OGNJA. — PRVO ODKRITJE. — RAZVOJ DO UŽIGALIC IN UŽIGALNIKOV.

Nobena človeška pridobitev ni nastala sama po sebi: vse je bilo treba iznajti. Vendar nas v vsakdanjem življenju obdaja toliko samoposebi razumljivih reči, da nanje nikoli ne mislimo in se niti ne zavedamo, da jih nekoč ni bilo. Med te reči pa spada tudi ogenj, kajti človeštvo v svoji primitivni prostosti pred davnimi desetisočletji tudi ognja še ni poznalo. Uživalo je sirova jedila, grelo se je pa samo na solncu ali pa odeto s kožami ubitih živali in zveri, prav tako kakor tudi nobena žival na zemlji sama še dandanes ne more napraviti ali uporabiti ognja.

Ogenj in uporabo ognja je bilo treba tedaj šele iznajti, kdaj in kako se je to zgodilo, pa ne vemo in ne bomo nikoli vedeli. Danes vemo samo to, da poznajo ogenj vsa človeška plemena na zemlji, vse doli do najbolj primitivnih in nekulturnih in neciviliziranih. Kljub temu pa vendar ni težko uganiti, kako so prvi ljudje prišli do ognja in kako so spoznali njegov pomen. S tem vprašanjem so se osobito v prejšnjem stoletju obilo bavili razni raziskovalci najstarejše razvojne zgodovine človeštva in različna mnenja, ki so bila objavljena, so sledeča: Po prvem mnenju se je človeštvo seznanilo z ognjem potom strele. Med nevihto v pragozdu, ki je zajela na lovu ali potovanju skupino divjakov, je udarila strela v suho drevo in ga užgala. Ljudje so spričo tega prizora sicer vztrepotali in pobegnili, toda prirodna radovednost jih je gotovo prisilila, da so se po prenehanju prvega strahu ojnali ter se približali gorečemu drevesu. Tedaj so občutili prijetno toploto ognja in porodila se jim je želja, da bi tudi sami imeli tako čudežno stvar, da bi jih v hladnih nočeh in mrzlih dneh ogrevala. Ker so videli in spoznali, da les gori, so potem sami nalagali na ogenj veje in si tako ohranili ogenj, katerega so pozneje pričeli uporabljati tudi za pečenje in kuhanje jedi.

Po drugem mnenju je človeštvo

spoznalo ogenj vsled drgnjenja dveh suhih vej, ki sta se vneli in povzročili isti prizor, obenem pa pokazali tudi, kako se da ogenj umetno napraviti. Tretje mnenje pripoveduje o ognjeniku, ki je z žarečo lavo zažgal gozdove ali travo, poleg teh je pa še več drugih možnosti, ki so pa bolj komplicirane in zaradi tega manj verjetne. Katere teh mnenj je pravilno, kakor rečeno, ne vemo, lahko pa so pravilna vsa in so ljudje samostojno na različnih mestih in na različne načine spoznali ogenj in njegove lastnosti. Brez vsakega dvoma pa je, da je odkritje ognja in njegove uporabljivosti pomenilo, za kulturni dvig in razvoj človeštva več kakor katerakoli druga iznajdba, kajti brez ognja bi bili na večne čase ostali divjaki najnižje vrste.

Odkritje ognja je človeško življenje popolnoma preobrazilo. Naučilo ga je graditi hiše, prirejati jedila, segrevati vodo in druge tekočine in naposled tudi taliti in preoblikovati kovine v orodje in orožje. Sprva ljudje ognja gotovo niso znali sami delati, zato so ga čuvali in razmnoževali potom žarečega oglja in gorečih polen, iz česar se je razvil poseben kult ognja in stan njegovih čuvarjev, prvih svečnikov. Pozneje in sicer najbrže že zelo zgodaj, so ljudje pripravljali ogenj potom drgnjenja dveh kosov različno trdega lesa, kakor ga prirejajo še dandanes mnogi primitivni narodi v Afriki, Južni Ameriki, Avstraliji in na otočju Južnega morja. Iz tega so se razvile razne priprave za pripravljane ognja, ki so se izpopolnjevale do kresila in gobe ter končno do užigalic in modernih užigalnikov na bencin in elektriko. S tem razvojem je pa rastla tudi vsa kultura in civilizacija, ki se ima za svoj nastanek in napredek pač v največji meri zahvaliti iznajdbi ognja. Zato bi neznani pračlovek, ki je prvi spoznal ogenj in pomen ognja, resnično zaslužil, da bi se mu postavil spomenik.

Troje veličanstev

Miss Amerika je postala francosko kopališče Vichy, kjer ji je dvoril neki francoski oboževalec. Pred odhodom pa je odpeljal kavalir ponosno miss v neko trgovino antikvarij, da ji kupi kak spomin. V trgovini je Francoz našel nekega portugalskega znanca, ki je dejal: »Prav lepo, sedaj pa imamo v trgovini kar dve veličanstvi — amerikkansko kraljico lepote in portugalskega ekskralja Manuela! Seznanimo ju!« V naslednjem trenutku sta se miss in bivši kralj spoznala, nato pa je v trgovino stopil gospod Blet de Besier, najbogatejši meščan Vichyja, ki ga domačini zovejo »gospodar Vichyja«. Pristopil je h kraljici lepote, ki jo je poznal že od preje in jo pozdravil: »Poljubljam roko vaše višočanstvo!« — »Ne laskajte, jaz sem prav neznatna kraljica v primeri z vami — kralj Vichyja!« — je odvrnila dražestna miss. — »Sedaj pa moram iz trgovine,« je smeje dodal ekskralj Manuel, »tu je preveč veličanstev!« Vendar so ga nagovorili, da je ostal v družbi lepe Amerikanke.

Chaplinovi filmi v Rusiji

Moskovska filmska revija »Kino« je objavila zanimivo oceno o Chaplinovi umetnosti, ki je karakteristična za prejšnjo sovjetske kritike. Značilna je tudi radi tega, ker so še nedavno v Rusiji obljubovali in nudili Chaplinu bogastva, ako bi hotel zapustiti Ameriko in se udeleževati v Rusiji. Sovjetski filmski mogotci so se nadejali, da bodo Chaplinovi filmi zelo dobro sredstvo za propagando komunističnega režima. Ko pa je Chaplin ponudbe zavrnil, se je situacija spremenila

in v omenjeni reviji je izšel naslednji članek o umetnosti »večnega potepuha«: »Chaplin je med buržuji preprosto liberalac. V svojih vlogah kreira in idealizira tip malega buržuja in mešča na in ga krepi v borbi proti kapitalu. Toda razredna borba in proletarska revolucija v Ameriki sta popolnoma izven Chaplinovega obzorja.« — Kritika ima namreč povsem prozoren namen. V zimski sezoni bodo v Moskvi na repertoarju tudi Chaplinovi filmi, ki imajo kljub buržuizmu in malomeščanstvu velik uspeh. Njegov vpliv pa je treba paralizirati. »Kino« pravi tudi, da bodo imeli Chaplinovi filmi, ker so nevarni za razredno zavednost, ironične napise. Gotovo je, da bo filmska cenzura predlog v celoti osvojila.

Kedaj pride človek k pameti?

Neki angleški pisatelj je nedavno zatrjeval, da sme človek, ki je že dosegel 36 let, tudi že uživati sadove svojega dela. Slavni izumitelj Thomas Edison, ki je končal te dni 82 let in je bil ravno pred kratkim nevarno bolan, pa je sedaj javno nastopil proti tej trditvi. Edison nasprotno pravi, da pride človek v 36. letu starosti šele — resno misliti in da šele tedaj pride k »pravi pameti«. V tej dobi padejo vse iluzije in sploh vse, kar je dotlej mešalo mladost. V 36. letu postane človek posloven. On tedaj gleda realnosti v obraz in more biti notri do 70. leta njegovo delovanje vedno uspešnejše. Ako pa si zna razumen človek ohraniti tudi dobro zdravje, ogibajoč se vseh izgredev v življenju, tedaj more koristno delovati celo do 80. in 90. leta starosti.

Mešanci z otoka Ceylona

Portugalci so prvi vdrl na »Božji otok«. Naključje je privedlo njihove mornarje in trgovce, željne novih zemlja in bogastev, na obale Ceylona, kjer so se izkrcali leta 1506. Kakor pripoveduje zgodovina, so takratni podložniki sporočili svojemu kralju, da so se pri Cotti (v bližini današnjega Colombo) izkrcali lepi, beli ljudje, ki nosijo železne čevlje in železne klobuke, ki pijejo kri in jedo beli kamen, dočim razpolagajo s takim orožjem, ki bi razdejal tudi gradove iz marmora.

Razumljivo je, da so nenavadni gostje napravili na domači ženski svet mogočen utis. Vojaške spretnosti in junaštva Portugalcev so domačinkam ugajale, česar naravna posledica so bili prvi evrazijski malčki. Stasiti Portugalci so se pomešali med lepe singalske ženske in dali pod'ago novemu rodu, ki so ga nazvali Perera.

Sto let kasneje, leta 1602., so prijadrali v Indijski ocean Holandci. Takrat so se Portugalci borili s Španci za neodvisnost in so vse svoje vojaške moči koncentrirali na domačih tleh. Holandci pa so izrabili ugodno priliko in vkorakali na Ceylon kot zmagovalci, ne da bi rabili orožja. Po njihovem prihodu je Ceylon dobil novo vrsto mešancev, takozvanih »Burgherjev«. Ime se je kasneje uporabljalo sploh za vse mešance.

Leta 1815. so Angleži pregnali zadnjega kralja s Ceylona in število bastardov je naraščalo. »Burgher« je ostal meščan tudi pod angleškim gospodstvom. Povsod je bil deležen privilegijev in polagoma so številni nezakonski mešanci stvorili posebno kasto z mnogimi predpravicami. Postali so duhovniki, sodniki, zdravniki in veletrgovci, ki so znali varovati svoj položaj tudi napram Evropejcem. Da bi mogočne in vsiljive gospodare še bolj izolirali, so mešanci ustanovili klub »Shi Lankadiva«, kamor Evropejci nimajo dostopa.

Tako so postali potomci belih osvojevalcev najnevarnejši protivniki svojih gospodarjev, ki se zama trudi, da bi jim izpodbili vpliv, zlasti, ker so si »Burgherji« znali zagotoviti tudi važna mesta na upravnih mestih, od koder jih je spričo splošnega razpoloženja nemogoče izrinuti.

Vsekakor so si znali mešanci na Ceylonu zagotoviti več udobja in ugodja, kakor pa mestici in mulati v Ameriki.

Zračni promet Amerike

Amerikanci so brez dvoma ljudje, ki brez oklevanja slede karak za korakom duhu časa. Temu je tudi pripisovati ogromen napredek Amerike, ki je po svetovni vojni zasenčil naprednost Evrope. Stari svet je postal za Amerikanca v resnici stari svet, kjer se izplača posejati le ruševine davne kulture. V Evropi se je doslej samo govorilo o zračni policiji, dočim je v Ameriki nesreča potniških letal, ki sta trčila drug v drugega, takoj prispevala k ustanovitvi posebnega oddelka pri newyorški policiji, ki bo imel nalogo urejevati zračni promet, da bi se v bodoče izognilo trčenju aeroplanov. Kar se pri nas pojavi kot zamisel, postane v Ameriki čez noč dejstvo. Tako imajo Amerikanci že prav dobro urejen nočni zračni promet. Združene države imajo doslej 16.300 km zračnih poti, ki so v noči razsvetljene in omogočajo nemoteno dviganje, orientacijo in pristajanje nočnih potniških letal. Nočna zračna pot med Chicagom in At'anto (3300 km) bo v najkrajšem času izročena prometu. Poleg teh že organiziranih nočnih linij razpolaga ameriško letalstvo še z 263 vmesnimi ali zasilnimi pristajališči in 1406 signalnimi napravami, ki urejujejo nočni promet.

Ugonske hladilnice

Direkcija francoskih železnic je nedavno vršila poskuse z ohlajevanjem vagonov v vlakih, ki vzdržujejo promet v vročih predelih države. Neki inženjer je iznašel namreč metodo ohlajevanja, ki bi se vršilo na enak način kakor segrevanje vozov. Zrak, ki se shladi v posebni hladilnici med velikimi ledenimi ploščami, se nato po ceveh odvaža v posamezne vagonne. Poskusi niso končali z najboljšim uspehom, vendar je temperatura padla od 30 na 17 stop. R.

Sport

Kolesarska dirka »Poštele«.

Pri nedeljski kolesarski dirki, katero je priredil kolesarski klub »Poštela«, so se dosegli sledeči rezultati: Viljem Pesek prvo mesto v času 2:43:1 na progi Radvanje - Konjice (68 km), II. mesto si je priboril Josip Koban v času 2:43:1, a tretje Ivan Domše v času 2:50. — Na progi Radvanje - Slov. Bistrica (42 km) je bil zmagovalac Nipič Leonhard v času 1:27:25, II. Ivan Lungert v času 1:32:05; III. Josip Pliberšek v času 1:33:12. — V dirki seniorjev na progi Radvanje - Slivnica (18 km) je zmagal Josip Tomše v času 33 minut 20 sekund, II. Alojz Nežmah v času 33 min. 50 sekund, III. Slavko Markovič v času 35 minut 40 sekund. V dirki Radvanje - Bohova (6 km) so dirkale dame s sledčim uspehom: I. Elizabeta Tomše v času 20 minut, 35 sekund. II. Matilda Dovičar v 23 minutah. Ostale prijavljene tekmovalke niso štartale. — V polževi dirki na dolžino 50 m je zmagal Faninger na Steyr kolesu. — V dirki z letočim štartom (na 500 m) je zmagal Franjo Štruel (»Peruna«) v brzini 43 km na uro; II. je bil zopet »Perunaš« Štefan Rozman. Oba sta imela Steyr-kolesi. Kot III. je zmagal tudi »Perunaš« Ivan Vesenjak na kolesu »Legnano«. — Dirka, ki se je vršila izvea konkurence, je bila izredno zanimiva, obenem pa je pokazala agilnost mlade »Poštele«.

Dirka I. delavskega kolesarskega društva.

Studenška podružnica I. DKD je v nedeljo priredila prvo kolesarsko dirko na progi Maribor - Hajdina - Račje - Maribor.

Seniorji, 90 km: 1. Ledinek 3:22:08, Maribor (Brenabor); 2. Neureiter 3:22:10, Studenci (Opel); 3. Šolga 3:28:39, Maribor (Steyr); Šauperl 3:29:50 Studenci.

Juniorji, 45 km: 1. Kranjc 1:40, Pragersko; Škof 1:40:02, Maribor; Šloser 1:40:04, Studenci; Spindler 1:40:50, Pragersko; Dolenc 1:41, Pragersko; Rater 1:42:30 Maribor.

Pričetek hazenskega prvenstva.

V nedeljo 22. t. m. pričnejo jesenske hazenske prvenstvene tekme. V Mariboru nastopi proti družini državnega prvaka družina SK Ptuja. O tekmi bomo še poročali.

Rumunija : Bulgarija 3:2.

V Sofiji sta Rumunija in Bulgarija odigrali meddržavno tekmo, ki je končala s porazom Bulgarije 3:2.

Službeno iz MO.

V nedeljo se vršijo naslednje tekme: ob 9. igrišče Rapid - Maribor II. mladina : Rapid II. mladina. V Ptuj : SK Ptuj - SK Svoboda. V Celovcu medmestna tekma Maribor : Celovec. V medmestni tekmi bodo nastopili: Koren I., Koren II., Barlovič, Frangeš, Kirbiš, Seifert, Bertonec, Hreščak II. Terglet, Vodeb, Venko. Navedeni igralci imajo oddati svoje potne liste najkasneje do srede zvečer v trgovini Sport Roglič na Grajskem trgu. — Tajnik.

Razloženo življenje

Čeprav je statistika marsikdaj zelo koristna, vendar je treba biti pri pečenju z njo zelo previden. Zlasti pri starejših gospodih se namreč prav lahko razvije v bolezen. Kar ti ljudje zračunajo, je navadno popolnoma napačno. Toda oni pač morajo, bodisi tako ali tako, ubiti svoj čas, sicer postane življenje v popolnem brezdelju vsekakor predolgočasno in celo mučno.

V Ameriki živi neki mož, ki se smatra za povprečnega človeka (v nasprotju s povprečnim človekom, ki si vedno domišlja, bogve kaj je). In ta človek je razdelil svoje osemdesetletno življenje sledeče: Za spanje je porabil skupno 26 let, 312 dni, 18 ur in 22 minut; jedel je 5 let, 340 dni, 5 ur in 14 minut; za britje je rabil 140 dni, 23 ur in 19 minut; za zavezavanje kravata 18 dni in za iskanje svojih izgubljenih gumbov za ovratnike 7 dni.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 169

Imperija se je bila zrušila v naslanjač. V svojem kurtizanskem življenju ni nikdar slutila takega nesrečnega vprašanja; ni slutila, da vstane nekega dne njena hči ter jo vpraša, kako je ime njenemu očetu.

Ah, zakaj ima hčer! Zakaj ljubi tega otroka! Zakaj se je to čuvstvo vrnilo v njeno srce in se je po malem okrepilo v njem! Če že ima ona, kurtizana, hčer, zakaj mora biti ta hči tak čist, nedolžen angelj, takšna pravična in trdna duša, deklica jasnega duha, obdarjenega z najzlahtnejšimi vrlinami!...

Imperija je občutila v tej minuti smrtno tesnobo.

Pozabila je na vse. Na Sandrigo in Bemba, na veselico in moštitev!

Strašna sramota jo je grabila — njo, ki je poznala doslej zmerom le nesramnost.

»Molči!« je zajecjajala. »Molči! O Biana, ti ne veš, kako me je sram, ko poslušam tvoje besede...«

Jedva je izrekla to priznanje, se ji je prikazala vsa ostudnost njenega življenja v tako jasni luči, kakor da se je neviden zastor nenadoma raztrgal pred njenimi očmi.

Biana je prišla mater za obedne roki in uprla svoj vroči pogled v njene oči, kakor da hoče čitati njene najskrivnejše misli.

»Sram vas je,« je zamrmrala z žalostnim glasom, »sram vas je! Ah, mati, s tem ste povedali preveč ali premalo... Zdaj je treba, da izvem vse.«

»Rotim te, Biana...«

Deklica se je oklenila matere z rokami.

»Govorite,« je dejala s trdnim glasom.

Imperija je skrila svoje čelo na dekličinih prsih; kakor da sta zamenjali vlogi in je zdaj ona hči, ki priznava materi svoj greh, je izpregovorila:

»Torej hočeš na vsak način?«

»Da, hočem!«

»Moje življenje, ubogi otrok... je življenje slučaja in nizkosti... Ali veš, kakšno ime nosi tvoja mati? ... Ti govoriš o svojem očetu... Bil je razbojnik, ki te nikdar ni videl in niti ne ve, da živiš...«

»O groza! ... O groza! ...«

»Da, Biana moja, strah in groza. In ker hočeš, da ti povem vse... evo ti skrivnosti, ki jo zahtevaš od mene... Kadar grem mimo, in me ljudje spoznajo, si pošepetavajo med seboj s po-

niževalnim občudovanjem: To je Imperija, slavna kurtizana!...«

Biana je strašno prebledela.

Toda premagala je svoje solze, grizoča si ustnice do krvi, samo da bi krik obupa in sramu, ki se je dvigal iz njenega srca, ne ušel preko njenih ust.

In dočim je Imperija ihtela, jo je zibala v svojem naročju.

Nekaj minut je trajalo strašno molčanje.

Nato je izpregovorila Biana z neskončno nežnim glasom:

»Nobene besede več o tem, mati, ljubljena mati; pozabiti hočem besede, ki sem vam jih izsilila... Nikdar, oh, nikdar več ne bodo niti moje besede obujale teh spominov. Naj umre preteklost: Saj se odpira še vedno življenje med nama, polno lepote. Skupaj pojdeva od tod, v kraj, kjer naju nihče ne bo poznal in bova lahko živeli z odkritim obrazom ter bom s ponosom kazala na vas: »To je moja ljubljena mati!«

Ob teh poslednjih besedah pa se je dvignila cela revolucija v Imperijini duši.

Oditi! Ostaviti Benetke! Nič več ne videti Sandrigo!

To se ji je zdela gorostasna nezmisljenost.

Nekaj trenutkov je zmagovala v njej mati; zdaj pa se je zopet pojavila kurtizana s svojimi naglimi strastmi, ki jih je mogla razbrzdati ena sama ura, kakor je včasih ena ura zadoščala, da jih pogasi; kurtizana s svojim ognjevitim temperamentom, svojim cinizmom in svojo nesramnostjo...

Njena prejšnja izpoved ji je samo olajšala srce.

Otrla si je solzno lice.

»Iti od tod, je dejala, da, to bi bila moja sreča; toda žal, nemogoče je!«

»Nemogoče!« je vzkliknila Biana vsa osupla, da vidi svojo mater vztrajati po strašnem spoznanju, od katerega je njej še zdaj trepetalo srce, kakor da se razpoči vsako minuto.

»Ne vprašuj me dalje,« je povzela kurtizana vročično. »Vedi samo, da so se iz mojega preteklega življenja rodile okolnosti, ki me tirajo v obup, in da sem izgubljena, ako me ti ne maraš oteti.«

»Govorite, mati, pripravljena sem.«

»Torej, dete moje, ta moštitev... Ravno ta moštitev je moja edina rešitev. Ne misli si, vsaj tega ne, da hočem žrtvovati svojo srečo. Mož, ki mi je priznal svojo ljubezen do tebe — obrvi so se ji skrčile, ko je izrekla to besedo — ta mož zavzema v Benetkah mesto, ki mu ga marsikdo zavida. Močan je, mlad in lep... tako lep, da bi bila mnoga deklica rada na tvojem mestu... Poročni-

ku Sandrigo. Biana, je namenjena najlepša bodočnost. Ob njegovi strani boš bogata, uvaževana in spoštovana, in tvoja mati bo umrla srečno, ker bo vedela, da si srečna ti.«

Kurtizana se je iznova razjokala.

Ganjenost jo je prišla, ko je obudila Sandrigo podoba, in sama pri sebi je resnično občudovala svojo požrtvovalnost, da ga prepušča Bianki ne misleča na svoj dogovor z Bembom.

»Niti njega, niti koga drugega,« je vzkliknila Biana trepetaje, »nikdar in nikoli!«

»Moraš ga ljubiti,« je nadaljevala Imperija, kakor da je ni slišala, »vsaj iz livalečnosti, ker te je rešil in zopet privedel v materino naročje.«

»Nikdar! ... Oh, njega že celo ne! Sovražim ga!«

Imperija je pozorno pogledala svojo hčer.

»Sovražiš ga?«

»Da, mati!«

»Zakaj? Kaj ti je storil?«

Biana je zardela in prebledela po vrsti.

»Meni... ničesar!«

»Komu torej? Govori vendar!«

Kurtizana je podvojila svojo pazljivost.

»Zdaj sem jaz na vrsti, mati, da vas prosim ne izprašujete me dalje,« je zajecjajala Biana.

»Ali hočeš, da ti povem jaz, kaj se godi v tebi, Biana?«

»Deklica je vztrepetala.

»Ti sovražiš Sandrigo zato, ker ljubiš.«

»Jaz? ...«

»Ti ljubiš njega, ki sovraži Sandrigo; ti ljubiš nesrečnica — ti ljubiš Rolanda Kandiana.«

»Rolanda Kandiana!« je vzkliknila Biana z odkritosrčnim začudenjem. »Saj niti ne poznam tega človeka.«

»Poznaš ga! To je on, ki te je ugrabil iz te hiše, on, ki se je predstavil tebi in meni najprej kot zdravnik, on, ki se je skrival v hiši v Mestre, on, ki mi je prisegel nesrečo in smrt. Jaz ga sovražim, ti, nesrečnica, pa ljubiš Rolanda Kandiana.«

Biana je presunljivo zakričala. To dvojno razodetje njene ljubezni in imena njegovega, ki ga je ljubila, ji je nenadoma razsvetlilo srce in dušo s slepečo lučjo.

To je bilo več razburjenja, nego ga je mogla ona prenesti.

V nezavesti se je zgrudila znak.

Imperija je pogledala onesveščeno hčer s pogledom, kjer se je dvigal plamen turobnih misli, v tem trenutku še oddaljenih in tako zmedenih, da se jih morda niti sama ni zavedala. Vsa zamišljena je sedela, opiraje komolce na koleno in podbradek v dlan. Da bi pomogla svojemu otroku, ji niti na um ni prišlo.

MALIOGLASI

Perfektna kuharica

ki opravlja tudi vsa hišna opravila se išče za takoj. Naslov pove uprava lista. 2268

Učenca za brivsko obrt

se takoj sprejme pri Fr. Novak. 2260

Klavir in teorijo

poučuje konservatoristika. Levstikova 29 II, Jemec. Prehod v Magdalenski park, pred tračnicami. 2262

Kupim dva dvokolesna vozilca,

1 cirkularko, 1 tračno žago, 1 električni motor 3—4 Ph. Naslov v upravi lista. 2264

Čedno sobico

z eno ali dvema posteljama oddam. Tržaška cesta 20 II. 2264

Deček, ki je dovršil meščansko šolo,

želi učnega mesta v elektrotehničnem podjetju, ali v mehanični delavnici. Naslov v upravi lista. 2267

Šolske torbice,

aktovke, nahrbtnike v največji izbiri in po najnižjih cenah priporoča Ivan Kravos, Aleksandrova cesta 13. 2162

Dijakinjo sprejemem na stanovanje,

dobra hrana po zmerni ceni. Naslov v upravi lista. 2266

Zračno sobo

oddam dvema gospodoma ali gospodičnima. Kopitarjeva ulica 11, vila Cveta. 2270

1 sod 31 I žganja

se bo v tovarnem skladišču postaje Maribor, glavni kolodvor, dne 18. septembra ob 10. uri na javni licitaciji prodal. 2272

Proda se za špecerijsko trgovino:

prodajalna miza, (pudel), štelaze, mala kredenca z ledenico, petrolejnik, steklena omarca za delikatese, decimalna tehtnica in nacionalna kasa za 100 kg. Vprašati v tovarni bučnega olja, Maribor, Taborska ul. 7. 2237

Bučno olje,

zajamčeno pristno, priporoča J. Hochmüller, tovarna bučnega olja, Maribor, Taborska ul. 7. 2203

Velika izbira

čipk, batist, popelin, šifon, za damsko perilo. Josip Šerec, Maribor, Aleksandrova cesta 23. 2127

Učenko za šivanje belega perila,

ki dobi vzdrževalnino se takoj sprejme. Naslov pove uprava »Večernika«. 2269

Domačega hlapca

za takoj išče Velika kavarna. 2276

Zanesljivo raznašalko za kruh

išče pekarna Hartinger in drug, Aleksandrova cesta 29 2275

Sprejmemo zanesljivega

samskega šoferja. Predstaviti se v tovarni Wögerer, Krčevina. 2198

TRENCH COAT

za
dame in gospode
IDEALNO OBLAČILO
za
zimo in leto!

LORNIK
KOROŠKA 9.

ŠOLSKE KNJIGE

za vse šole, in vse šolske potrebščine kupujte v

TISKOVNI ZADRUGI, MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: Fran Brozovič v Mariboru, Tisk. Mariborska tiskarna d. d., predstavnik Stanko Detela v Mariboru.